

Nagy számárfül

Szöveg © Romhányi József jogutóda

Válogatta és szerkesztette:

Rigó Béla

Illusztráció: Nagy Péter

Kiadja a Pécsi Direkt Kft.

Alexandra Kiadója, 2006

7630 Pécs, Üszögi-kiserdő u. 1.

Tel.: 72/777-000

Fax: 72/777-111

E-mail: info@alexandra.hu

www.alexandra.hu

A kiadásért felel a kft. igazgatója

A kötetet Nagy Péter tervezte

ISBN 963 368 984 8

ROMHÁNYI JÓZSEF

Nagy számárfül

ALEANDRA

KÁKA TÖVÉN...

Körös-körül rút ingovány.
Itt sohasem úszik sovány
csolnak,
mit habok locsolnak.
Evezhetnél bármily daccal,
nem bírnál e sűrű zaccal.
Ha lép a láb,
cuppan a lép.
Elsüllyedsz bokáig,
aztán meg tokáig,
s ott sínylődsz sokáig,
míg a gáz
és a láz
a tested rázza,
s leigazza.
A víz szinte kásás.
Benne zöldell nád, sás,
a sok kígyó, béka,
és madár hajléka...
    Káka tövén, – tolla töltő –
    Ül magában s költ a költő.

IFJONCI VERSEK

FOCIMECCS

Huszonkét esztelen,
félmeztelen
egyén,
egymás hátán-hegyén
nyüzsög lenn a pályán.
Mások mája táján
taposnak,
és, ha elég laposnak
lát a bíró minden egyest,
megítél egy tizenegyest.
S mert a szegény feje tizenegyest kirótt,
a fele közönség átkozza a bírót!
De senki sem csendes a nagy embertömbből,
mert a másik fele harsány éljent bömböl.
Ezalatt a meccsen
néhány sípcsont reccsen,
szerteszét vér freccsen.
Fel sem veszi egy sem
a fetregő játékost.
Fontosabb a játék most.
A vad középcsatár átgázol a bekken.
Úgy esik az össze, hogy csak meg se
nyekken,
azután a labdát megcélozza jól:
goóóóóóól
Egy alacsony néző, ki oda nem lát át,
ordítva paskolja a szomszédja hátát:
vegye le a kalapját,
mert szétverem alapját,
azt a kerek tökött!
S feje felé bökött.
Erre az:
Ó! Te gaz!
Engem sértegetni mersz-e?
– Persze –
Mind a ketten szólnak egy-két havernek:
– Gyertek, fiúk segíteni, ha vernek!
Jöttek is mind verekedni,
úgyis kezdtek berekedni.
Buzgón verekedtek, bíz' nem voltak restek!
S időnként a gyepre elnyűtt testek estek.
De a két okozót

rejtí már a bozót.
S merre egy rést leltek,
gyorsan elszeleltek.
A többít azután alig egy-két nappal,
a derék rendórség verte szét kardlappal.
Le a kalappal!

LÓVERSENY

De sok deli mén
a pálya peremén.
Csupa finom formás!
Egyre fogam fenem én!
Húszat tettem tétre,
erre a sötétre.
Másik húszat helyre,
itt e helyre pejre.
Helyén van már mind itt!
S az indító indít.
Most galopp, majd vágta,
mert oldalba vágta
lovát a lovása vasa a hasán,
most érnek a kanyarba
nyargalva???

De nézni ezt nem élvezet.
Nem látszik, hogy melyik vezet,
egy ember ordít nyersen:
csalás ez a verseny!

Verseny ez a csalás: ordítom fordítva,
s kezemben a „Turf”-ot fordítom ordítva.
Odanézek, s bennem háborog az ebéd
legelől látni a legsilányabb gebét,
s én csak nézem, nézem elmerengőn:
így tehát elúszott mind a negyven pengőm!
Negyven kerek pengő,
ez hatalmas vagyon!
Üssenek agyon!

VILLAMOSON

Utazunk egy zsúfolt
villamosnak csúfolt
szekéren.

– De kérem!

Ön lábamon ácsorog
s kalapjáról rácsorog
az eső a vállamra
s a sálamra!
Vegyen egy új sálat!

– Állat! –

Mondja a másik úr.

Durr!

Pofon volt a válasz.

– Na ettől szétmállasz! –

De nem mállott.

Talpra állott.

S az illetőt hasba rúgta:

– A pofonért itt a nyugta! –

Az meginog és megszédül
s leül, hol már a szomszéd ül.

Felbődül a szomszéd:

– Most meg engem nyom szét! –

Vad haraggal és erővel
fejbe vágja esernyővel.

Kezében a fél ernyője,
másik fele meg elnyőve.

Kiveri az asszony fogát,
ki egy kosár tojást fog át.

Az csak éppen egyet sikolt,
mint egy gyermek feltapsikolt.

Nem nézi a bűnös ki volt,
tojást kap ki a kosárbul
s a kopasz úr feje sárgul.

De csaló a tojásüzlet!

A kocsiban szörnyű bűz lett.

Vigaszt nyer az asszony, ráfér:

nem volt kár azért a zápért,

az igazság nyert befolyást:

egy zápfogért egy záptojást.

A kopasznál, – meghökkentő, –
se rongydarab, se zsebkendő.

S mer' a haj nem vetett gátat,
elérte a lé a hátat.

És mint minden ilyen helyre,
legyek szálltak rá a fejre.

Már érezték némelyek,
hogy a gyomruk émelyeg.
De elsőnek, – a sors bosszul, –
épp a bős úr lett most rosszul.
Megszédült. Na! Most lefekszel!
Ám egy végső, hős reflexszel
behúzta a féket.
A fejemmel léket
ütöttem az ablakon
s vakon,
mint katona, ha egy házba beront,
elfoglaltam ájultan a peront.
Órák múltán tértem észhez.
Mi közöm volt az egészhez?

ÁLLATKERTI LÁTOGATÁS

Ameddig a szem csak ellát,
állat lakja a sok cellát.
Ingyen a koszt, s nincs házadó.
Nincs is közöttük lázadó!
Nem serkenti tette szűk,
sűrű rácsú ketrecük.
Nézd, hogy tornáznak a majmok,
mint megannyi tornászbajnok!
Ott meg az a csimpánz, ni!
Milyen jól tud hintázni.
Egy másik társa meg a hintáját tolja,
stoplámpaként virít az ülőgumója
Meguntam a majommókát,
megnéztem a pufók fókát.
Szomszédja a jegesmedve,
fehér bundával van fedve.
És még a kis medvebocsok
szőrméjén sincs soha mocsok.
Távolabb a madarak
rikácsolva hadarnak.
Ehelyütt
látni a vén keselyűt!
S aki káromkodni hallja a rút papagájt,
a lelke üdvéért érezhet is vad aggályt!
Az énekes madarak meg figyelik a kanárit
Ő az énektanár itt.
De a kardal nem tetszett,
otthagytam a ketrecet.
Lábam alatt a föld remeg:
oroszlánok üvöltenek.
Az ebédnek jövetelit

erélyesen követelik.
 Nyers húst kapnak e vadak.
 Vagy húsz kiló egy adag.
 Éhesen vicsorít az állatok királya,
 én meg bátran nyelvem öltöm ki rája.
 Pedig biz' reszketne minden egyes tagom,
 hogyha találkoznánk, kint a sivatagon.
 Mint valami állombeli vízió,
 tátja rám a pofáját a víziló.
 Úgy nyílik a szája szét,
 nem is látni más részét!
 A zsiráfot úgy foltozták össze, nem volt anyaga,
 hogy kiteljék egyvégtéből valahogyan a nyaka.
 Mindkettőnek, ez nem lehet vitás,
 előny lenne csak a párosítás!
 Még sok másik állatnál is megálltam,
 s mindegyiket eledellel kínáltam.
 Amíg végül, hálából, az elefánt
 ormányából sáros vízzel telehányt

Szidtam is a magyar kormányt
 tiltsa be az agyart, s ormányt!

DIVATKERESKEDÉS

Ajtó nyílik, belép egy hölgy,
 terebélyes, akár a tölgy.
 Öleb ölen. Ökölnyi.
 Girhes, meg fog dögölni.
 Ilyen vevő de nagy érték!
 Háromszoros itt a mérték.
 A segédnek szeme éles:
 hét-nyolc méter dupla széles!
 A hölgy szól, a hangnem G-dúr:
 „Ruhaanyag kell, segéd úr.”
 Hajlong, bókol rá a segéd,
 és a hangja csupa negéd:
 – Van itt nagyon finom gyolcs, oh!
 Nagyon szép és nagyon olcsó.
 De a hölgy csak kérdi: „Mondja,
 nincs jobb mosogatórongya?
 Tekintete repdes innen,
 s megakad egy krepdesinen.
 A segéd már fent a létrán!
 Tíz vagy húsz vég vásznat széthány.
 S a hölgy szól: „A lenvászon
 tetszik. – Jó! Csak lemászom.
 És a segéd máris lent!
 Kiráncigálja a lent.

Izzad, mint ökör a nyárson.

– Nem len kell lenn, fenn a bársony!
Fenét bársony! Ez a tüll
tetszik nekem veszettül!
Jön a segéd, le a tüllel
egész oszlop anyag dől el
Lent egy halom szövet, vászon:
most van mibe' kotorásszon.
De a hölgy csak egyre kacag:

– Ami lehullt, csupa kacat!
Nem veszek meg ily rosszat én.
Zsorzssett kell vagy inkább szatén,
moaré vagy finom muszlin
fekszik jól a kemény muszclin.
És a segéd, vézna, ványadt,
lecipeli valahányat.
Szövethalmon úgy áll, mondom,
mint kakas a szemétdombon.
Ruhája rongy, benne főtt test.
Úgy ad le egy házi szótttest.
S a hölgy végre megpihent itt:

– Ebből vágjon le húsz centit,
az elég lesz az ölebnek!
Szempillái föllebbennek,
gyomra forog, feje szédül,
aztán minden elsötétül
s hanyatt vágódik a segéd.
Jól megütötte a ... hátát.
Kezéből az olló kihull:
öleb vakkant – s csendben kimúl.

TENYÉRJÓSNÁL

Amit önnek jósolok,
talán nem mind jó dolog,
de mindazt, mit nekem elmond ez a tenyér,
elmondok őszintén egy pengő ötvenér'.
Durva, nagy vonások szelik át a tenyerét:
ön nehéz munkával keresi kenyerét.
Modora goromba, felfogása nehéz,
sőt nagyobb bajt is mond énnekem el e kéz:
Ön gyengeelméjű! Ütődött! Ön hülye!
Tenyérből jósolat, s kezén a kesztyűje!

SZOMORÚ ESŐBEN

Szomorú eső hull, csepereg cseppenkint,
sáros a városom, nyálasan rám csettint.
Csavargócsizmámon csámcsog a csúf latyak,
locs-pocsban lépkedek, csúszik a bús agyag.
Mogorván morogva csüggeteg szavakat
ugrálok keresztül undok, kis tavakat.
Most egy nagy pocsolya... úgy állok ott gyáván,
ahogy egy öngyilkos reszket a kútkáván.
Lábam nem kímélem, ingyen van az izma,
ellenben drága volt nekem ez a csizma.
Csak most ne hagyj cserben, kifejlett lábizom!
Ugrásnál esendő testemet rád bízom!
Így futok neki, és magasba lendülök:
csizmám kint a vízből, én pedig bent ülök!

HOGYHA NAP VOLNÉK...

Hogyha nap volnék,
csak teérted kelnék...
Hogyha madár volnék,
neked énekelnék!
Hogyha szellő volnék,
muzsikálnék lágyan!
Hogyha virág volnék,
illat volna vágyam!
Ha méhecske volnék,
édes mézet hoznék neked eleségül!
S hogyha őrült volnék,
elvennélek feleségül.

ÁSÓ-KAPA

Zengett az orgona,
csillogott az oltár,
én boldog vőlegény,
s te menyasszony voltál.
Egymás szeméből a boldogságot lestük,
amikor letettük ezt az örök esküt.
Mézesheteinket, e mámoros vihart,
felváltották aztán a színtelen, kihalt
hétköznapiak.
S most már néha észhez kapok,
rádöbbenek, hogy teher vagy!
Új virág kell! És te hervadj!

De mégsem feledhetem már azt el,
hogy minket csak ásó-kapa választ el.
Hát most kérek kölcsön egy ásót! Vagy kapát!
S ha nem kapnék, megteszi egy lapát!
Az apád!!!

AMIKOR SZAKÁCS VOLTAM A FOGSÁGBAN

Gázok és gőzök
köztük főzök.
Körülöttem füstös üstök:
készül a früstök!
Izmaim már merevek,
úgy kavarok-keverek.
És sűrű cseppet izzadok,
hogy hízzatok!
Lassan rotyog az üstben a kása.
Fenyegető tűzhányónak mása.
Most még belekóstolok,
– Nem jó a túl sós dolog.
S azt sem túrik szótlan,
ha az étel sótlan.
Boldog tudat: főzni így jó reggelit,
mely majd annyi üres gyomrot megtelít.
Már kész! Jó, hogy bevégeztem,
mert magam is megéheztem.
Nagy jellemem lássátok:
nem eszem a kásátok!
A konyhába bemegyek,
kis kenyérméretű leszelek.
S remélem, hogy nem látszik a falon át:
vágok hozzá, egy jó darab szalonnát!

EZ OPUSZ?

A BÖLCS BAGOLY

A tudós bagolyné tojt egy kis utódot,
de az nem lett okos, sőt inkább ütődött.

Atyja, a nagy hírű egyetemi dékán
sokat bosszankodott lüke ivadékán.

Hasztalan unszolta:

– Magolj,
fiam, bagoly!

Hiába korholta, intette,
kölkét ez csak untatta.

Utálta az egyetemet,
órák alatt legyet evett.

Nem csoda hát, hogy a halálmadár-vizsgán
csak ücsörgött és pislogott pislán.

– Huss!

Rivallt rá az elnök-akadémikus.

– Szálljon egy házra,
és borítsa gyászba!

– Jó! – mondta a buta bagoly, holott
azt sem tudta, miből lesz a halott.

Rászállott a legelső viskóra,
és ott csücsült bóbiskolva.

Jobbat nem talál, ki mindent végigpásztáz,
mert ez volt a temetői gyásház.

Így lett a nagyerdő legostobább baglya,
a Huhogányos Akadémia tagja.

MEDVE-TANKÖLTEMÉNY

Felmordult a medve a sok rossz mackóvers
hallatán:

– Ez mind kontár! Sarlatán!

Mit gügyögnek, locsognak
szerencsétlen bocsoknak?!

Oly negédes némelyik,
hogy már szinte émelyít.

Te szent múzsa, irgalmazz,
milyen ócska rímhalmaz!

Minden sorvég szinte önként adódik.

Majd én írok egy igazit, valódit:

– Dörmeg-dirmeg a vén medve,

mert ma cudar ám a hangulata.
Csípi darázs, marja bolha,
vidor kedve mitől kerekedne?
Mikor ma a kasba nézett,
nem talált egy nyalás csemegét,
Szeder, málna? – Sehol semmi.
Mit lehetne akkor vacsorázni?
Hogy ne haljon szegény éhen,
szundikál majd egész gyertyaszentelőig.
Kézbe kapta e verset egy lektor,
aki tanult némi verstant egykor.
És most újra letette a vizsgát,
összeírta a rím-hiánylistát:
    Kedve
    volna
    mézet
    enni
    télen.
A többit eldobta.
Bószült is miatta.
Ezt viszont kiadta.

A RÁK HALADÁSA

Egy nagyeszű fóka ráfordult a rákra:
– Ne haladjon hátra,
hisz nem jut előbbre soha,
kinek vissza van az oda.
Ám a ráknak, mi tagadás,
visszásnak tűnt ez a tanács.
Azt értette belőle,
szégyenszemre hátráljon meg előre.
De kevéssel előbb úgy gondolta aztán,
más kárát tanulná meg a saját hasznán,
hogyha maga mögött egy célt is kiszabva,
előregázolna hátra az iszapba.
Viszont azt is tudta a nyomorult pára,
az ilyesmi nem megy úgy holnapról mára,
és hogy ne hagyja a drága időt veszni,
elhatározta, már tegnap el is kezdi.

A NAGYRALÁTÓ GÖRÉNY

Egy görény
felül akart emelkedni társadalmi körén.
E nagyralátó terv szerint
feleségül kérte a nemes hermelint.

De a felsőbb kasztba
tartozó prémes kikoszarazta.
Talált persze vigaszt csakhamar a görény:
– Szép hölgy, de a búze még nem elég
tömény...

EGY KÖLTŐI VÉNÁTÓL JÓL BECSÍPETT BOLHA ÖNÉLETRAJZ-REGÉNYÉT NEKEM MONDTA TOLLBA

Születtem Dolhán,
egy kutyán,
tizenkettőben, Gezarol után.
Atyám
paraszti sorban élt egy lobogós gatyán.
Anyám
egy cipész vérét kicsikarva,
átment a kisiparba.
Kiskoromban elláttam már bolhai tisztemet,
s a csípésem jelentősen viszketett.
Lakókutyám egy kis pulipintyó,
mint jó
suba betakart,
de többet akart
ifjúi vágyam már tavaszra:
átköltöztem hát egy tágasabb kuvaszra,
mely nemsoká a plébános ebe lett.
Szemem előtt tehát már a papi pálya lebegett.
A lelkem felkészült,
s a tornácon, hol este a lelkész ült,
magam is reverendába bújtam.
Ám az új tan
s a jámborság nem kötött le sokáig.
Megláttam másnap a szakácsnő bokáit,
fogtam
magam s kiugrottam.

De csalódtam benne! Sós volt és lagymatag.
Az örökös hagymaszag
tönkretette a gyomrom,
és olyan testes volt, hogy féltem, agyonnyom.
Nem maradtam egy estét sem,
megszöktem a sekrestyésben,
aki velem a kocsmába tántorgott.
Magához vett a kántor ott,
s hogy lett tanyám egy tanár úr nadrágja?
– Ez a kis út nagy dráma
a kántorné életében.

Én megértem!

Így kerültem iskolába,
amit néhány diákban
tisztelességgel kijártam.
Tanulnom ugyan csak ritkán akaródzott,
de mivel az osztály sűrűn vakarózott,
szavamra,
valamit mégiscsak szívhattam magamba!
Érettségi vizsgánkon én átmentem.
Az elnökre.
Felnyögve
kaparászott utánam,
s bár az ízét utáltam,
mégis, pályám érdekében
addig benne éldegéltem,
amíg a rég áhított
fővárosba szállított.

Az elnök egy kis színésznőt szeretett,
így kaptam szerepet
az egyik színpadon.
De nem szerepeltem
soha a színlapon,
mert atyám tanácsa
mindig bennem marad:
"Sohase engedj kinyomni magad!"
Színésznőm illatos
szoknyáján hintázva
jártam a színházba.
Az öltözőpad alatt
én is mindig jól
kicsíptem magamat.
Ám az én művésznőm,
felelőtlen fruska,
ráerőszakolt egy színikritikusra.
Azt hittem, vérembe megy most ész, értelem,
de rágós volt, fanyar, avas és vértelen,
ezért ugrottam át önhöz néhány napra
többi rajongómat inkább megvárva.
Csináljunk most együtt egy jó csípős darabot.
... S ezzel a bolha jól belém harapott.
Akkorát csaptam rá, hogy hasadt a paplan.
Hogy ugrott el mégis? Megfoghatatlan!
Veszítve karriert, nagy lakomát,
riadtan menekült az ablakon át.
Továbbint egy kóbor eben kutyagolva,
s lett, ami volt: kutyabolha.

AZ ÖRDÖGHÍVÓ KROKODIL

Egy krokodil elhatározta,
meggyón, mielőtt cipővé kárhozna.
S mert volt bűne elég, sőt némi felesleg,
fohászzkodott nyomban a pápaszemesnek:
– Feloldozást adj énnem,
mert vétkeztem nagypénteken,
felfaltam két húsos majmot, de őszintén bánom,
... hogy csak ennyit, mert ült ott még három.
Felszisszent a sátáni szent:
– Hármat elszalasztott?!
Csak kettőt evett meg?!
Nem kaphat malasztot,
átkozott eretnek!

PARAINESIS, MELYET EGY LÉGY INTÉZ LEENDŐ FIÁHOZ

– Már egy hete
vagy te pete!
Legyen már belőled légy!
Legyen,
mint minden legyen,
rajtad is hat láb
legalább.
Szárnyaid is legyenek,
a fene egye meg!
– Mert ha légy vagy, légy
légy!
– mondta vagy száz légyöltő
előtt a költő.
Beszédében tartott egy kis szünetet,
mert a kis légy éppen akkor született.
Aztán befejezte atyai intelmét:
– Kerüld el azt mindenképp,
ami ragacsosan tapad.
Menj! A mai naptól magad
szerzed meg az eledeled.
Legyek ura legyen veled!
A tanácsok ellen a kis légy nem lázadt,
de oly lámpalázat
érezett még a legelső faláskor,
mit egy színész is csak nehezen palástol.
Bele is sült rögtön – a mákos kalácsba.
Nem hallgatott az atyai tanácsra.

A MAJOM BÚCSÚBESZÉDE TÁRSAIHOZ EMBERRÉ VÁLÁSA ALKALMÁBÓL

Majmim, ki eleddig testvérim valátok,
fán csimpaszkodtomban hű társim valátok,
meghatva állok ím búcsúzni alátok,
mivel kezdetét vón emberré válásom,
sok hasraesés közt két lábra állásom:
Az kies barlangban lészen már szállásom.
De bármerre viszen rangos emberségem,
testvér-émlékitek soha meg nem sértem.
Esküre emelem kezem...
Na mit csodálkoztok ezen?
Persze! Ezt mellsőnek nevezik, akik
még oktalan makik.
Kívánom, teremjen bőséget sok fátok,
tömje a pofátok
gumó, gubacs, inda.
Nekem jó lesz majd a velős palacsinta.
Ugye most csurog a nyálatok,
alsóbbrendű növényevő állatok?
Meg ne szenvedjétek a tél kemény fagyát...
néhány viseltes gatyát
eljuttatok majd hozzátok,
de nehogy a fejetekre húzzátok,
idétlen barmok!
Különben is mit akartok,
fejlődéstanilag visszamaradt emlősök?!
Korcsok vagytok, nem ősök!
Meggyalázzátok a késő utódokat!
Kaktusz bökje meg az ülógumótokat!
Mars innen! Végeztem! Slussz!
Nézze meg a Pithecanthropus erectus!

MARHALEVÉL

Egy tehén szerelmes lett a szép bikába,
minden vad bikának legvadabbikába.
Vonzalmát megírta egy marhalevélben,
nagyjából ekképpen:

– *Hatalmas Barom!*

*Bocsássza meg, hogy pár sorommal zavarom.
Tudom, mily elfoglalt, milyen megbecsült ön,
mégis tollat ragadott csülköm,
hogy amit a marhanyelv elbőgni restell,
így adjam tudtára, Mester!
Ön, ismervén jól a tehénszív rejtelmét,*

*tudja, hogy nem minden a napi tejtermék.
 Amíg szorgalmasan duzzasztóm tőgyemet,
 gondolatom egyre ön körül ógyeleg.
 Muú! Minden bikák közt legelőkelőbb!
 Midőn megláttam a legelő előtt,
 elpirultam, elsápadtam,
 vágy reszketett felsálamban,
 s úgy éreztem, hogy kéj oson
 keresztül a rostélyoson.
 Muú, hogy forrt a vér szívembe,
 hogy tódult a bélszínembe!
 Az a perc, mit velem ön tölthet maholnap,
 megrázza majd egész pörköltnevalómat.
 Ám míg önről ábrándozom kérődzve,
 vad féltés öl a szívemig férkőzve,
 és átjárja ó mind a kín
 velőscsontom, mócsingjaim.
 Már bánom e merész vágyat,
 hisz ön büszke tenyészállat,
 csupa gőg,
 mely után az egész tehéncsorda bög.
 De ne féljen Bikáságod!
 Ha nem szeret, félreállok.
 Nem fog látni levert búsnak,
 mert beállok leveshúsnak.
 Ám ha mégis kegyes szívvel veszi ezt a levelet,
 s megszánja az önért égő tehenet,
 válaszoljon hamar rája.
 Üdvözli önt a marhája.*

Ím a levél. Ráírva a kelte.
 Az úton a posta előtt le is pecsételte.
 De a postáskisasszony nem vette fel...

INTERJÚ A FARKASSAL, AKI ÁLLÍTÓLAG MEGETTE PIROSKÁT

Az Új Bárány riportere felkereste Ordast.
 Interjút kér. Én leközlöm. Olvasd.
 – Igaz volna ama vád,
 hogy ön orvul elfogyasztott egy egész nyers
 nagymamát?
 – Egy nagymamát? Egy grammot se!
 Ez az egész csak Grimm-mese!
 – Hogy Piroskát ön falta fel, talán az is hamis
 vád?
 Nem hagyott meg belőle mást, csak egy fél pár
 harisnyát!

– Hogy én őt ruhástul? Mít ki nem eszeltek!
Én még az almát is hámozva eszem meg.
– Furcsa, hogy a kunyhóban, hol megevődtek
mindketten,
mégis piros farkasnyállyom díszel a parketten.
– Az úgy történt, hogy ők aznap meghívtak
a viskóba.
Nagyon finom uzsonna volt, számóca és piskóta,
s mivelhogy én evés közben állandóan
vicsorgok,
a vérveres számócaié a pofámból kicsorgott.
– Én úgy tudtam, önnél szabály,
hogy csak friss húsárut zabál.
– Kacsa! Fület rágnak lomhán legelészve,
zsengét, hogy a gyenge gyomrom megeméssze.
– És meddig lesz önnél a juhhús is tiltva?
– Eddig! De erről már nem írhat, te birka!

KÖRKÉRDÉS KUTYÁKHOZ: MIÉRT UGATJÁK A TELIHOLDAT?

Magyar kuvasz:

– Úgy tudja, ezt nálunk meg sem engedik?
Csaholhatok reggelig!
Magát rosszul informálták, azt hiszem,
mert ugatni szabad nálunk, csak harapni nem.

Orosz lajka:

– Hogy ne nőjön! Nincs rá keret.
Vakkantgatom csak a felet,
mert látom, már mértéktartó.
Nem nyikkanok, ha már sarló,
s ha még a kalapács is felkúszna, halkán –
csóválnám a farkam.

Német juhász:

– Hogy miért? Kétfelől is meg lesz ugatva,
mivel keleten kél, és átmegy nyugatra.
Bőven indokolja mind a két eset,
hogy átugassanak illetékesek.

Angol bulldog:

– Ugyan! Sosem ugat egy jól nevelt angol,
ha éjjel barangol.
Tudom, honnét valók az ilyen álhírek:
... Írek!

Ír szetter:

– Őrfalkáink ma még csupán
csaholnak,
de elkapjuk azt a holdat
maholnap.
Ki is sütjük még este
angolosan véresre...

Kínai csau-csau:

– Mit teng-leng fenn? Az ellenség kéme!
Link csel csak. Egy nagy ugrás, és vége!

Svájci bernáthegyi:

– Válaszom nemleges. Fél füllel hallottam
valami ilyesmit a magas Alpokban.
Hogy én is ugatnám éjszaka, azt kétlem.
Esetleg majd egyszer, kényelmesen, délben.

Keverék kiskutyám:

– Holdügyekhez még csak nem is konyítok.
De mert zavaros az égbolt,
annyi fent az apró kémhold,
félelmemben vonyítok.

KUKAC-SORS

Megtudhatod most, ha e tárgykörben kutatsz,
mért él a föld alatt a rút esőkukac.
Rágódott rég egy kérdésen a földigiliszta:
Mért utálja őt az ember, hiszen olyan tiszta?

Nem volt képes felelni rá sok oktalan állat,
hogy terem az emberszívben undor és utálat.
Végül megsúgta egy csendes esti órán
a svábbbogár, azaz német ajkú csótány:
– Hör mal zu! Én tudok esztet! Nekem van a lakás
srévizavi a ház mellett, bei dem szemétrakás.
Én látok, ha spacírozni pemászok a házba:
tetejüktől talpukjáig fel vannak ruházva.
Hogyha téged nézlek, so én magamnak is restellem.
Nem szégyellsz te magad, du Schwein, így anyatojt mesztelen?!
Nix toll, nix szőr, csupasz potroh mutogatja!
Muszáj neked strimfli húzni, egy ink meg egy katya!
– Ingem, gatyám sosem lesz, én ezt meg nem érem!
– Szólt a kukac, s föld alá vitte a szemérem.

BORZ

A büszke borzanya összetoborzott

néhány csellengő borzot,
hogy szívének féltett kincsét,
hat kicsinyét megtekintsék.
– Nézzétek! Ez itt a mennyország! –
mondta dédelgetve hat egyszülött borzát.
Ám a báméskodók formátlannak, torznak
találták a sok torzonborz borzat.
Szólt az egyik, egy értelmesforma,
kinek kedélyét e látvány felborzolta:
– Érdekes! Ha belülről, elfogultan nézed,
ez az alom meleg kis családi fészek.
Ha kívülről, s nem vakít el vonzalom:
... egyszerűen borz-alom...

DISZNÓ-VERS

Kesergett a koca szopósai mellett,
miután harmadszor egy tucatot ellett.
– Na, megmondom a kanásznak,
nálam többé nem lesz násznagy!
A malackodásból elegendem van,
énnekem többé nem kell a kan!
Búsat sóhajtott a kimiskárolt emse:
– Nekem se!

HAL-DAL

Egy pontytoronty s egy kiscsuka kiúszott a nádhoz,
hátha e kis kaland finom vacsorát hoz.
Meg is láttak ott egy ingerlő csalétket,
mely a parton ülő horgászban ért véget.
– Bekapom! Ez finom falat!
– mondta volna a víz alatt
a ponty, hogyha
a pongyola
természet nem teszi némává a halat.
– Csak kapd! – biztatta volna menten
a közismerten
rosszmájú csuka.
– Csak a
végén meg ne bánd,
mert a horgász vele ránt!
– És ha kiránt?
Kis hal iránt
irgalmas a rendes pecás,
s még nem vagyok negyvendekás.
– Sületlenség! – szólt a márna.

– Ki lenyelné, póru járna,
mert aki bekapja az ellenség horgát,
annak bizony elvágják a torkát.
– Ugyan menj a víz alá! – förmedt rá a ponty –,
ilyen olcsó közhelyeket nekem ne is mondj!
Be is kapta a csalétket sebtiben,
aztán kisült az igazság. Tepsiben.

EGY BOLDOGTALAN SÜN PANASZAI A HALOVÁNY HOLDNÁL

– Sanyarú sors, te szabta rám gúnyámat,
céltabláját az emberek gúnyának.
Engem senki sem cirógat, becézget,
mert a bőröm egy kicsikét recézett.
Hogy irigylem a nercet, a hódokat!
Nekik kijár elismerés, hódolat.
Hányszor kértem a bennfentes rókától,
hogy legyen az én ügyemben prókátor.
Könyörögtem: Szólj a szócsnek, bátyuska,
protezsálj be prémes állat státusba,
vagy vegyen be legalábbis bélésnek.
De hiába! Nem enged e kérésnek.
Értékemért agyon sose csapnának,
nem kellek én se muffnak, se sapkának...
Így kesergett sündörögve, bujkálva,
míg egy fakír nem került az útjába.
Az felkapta, gyönyörködve vizsgálta:
– Jössz a szöges ágyamra, te kispárna!

KANSZONETT

Oh, mint imádlak, bájjofájú süldő;
te konda dísze, sertésól csodája!
Hogy vonz e gonddal mocskolt szép tokácska
s e sárfüggőkkel ékesített fültő.

Még vályút álmodsz, henteregve koszban.
Nem sejtet tán, hisz kis disznó vagy most még,
hogy más is van e földön, mint a moslék,
hogy súghatsz-búghatsz nászkanoddal hosszan.

Hússzék elé míg nem szólít a böllér,
míg végröföm az égre fel nem hangzik,
egy hizlaldáért el nem válnék tőled.

De jaj, te engem százszor is megölnél,
ha ülnél orvul mesterséges lagzit,

igent rebegve álnok fecskendőnek.

EGY SZÚ VÉGRENDELETE

Egy szú beszorult a hokedli lapjába,
 ráült a szakácsnő százszor is napjába:
 És jött a baj csóstül. Még a tetejébe,
 az asztalos szöget ütött a fejébe.
 Néha percekig már percegni sem tudott,
 végül hát megírta e testamentumot:
 – A nagy hármás szekrényt, mely koromszín, ében,
 özvegyemre hagyom, járjon feketében.
 Ha a gyász hét letelt, s férjhez megy ismét,
 ne maradjon jussa tőlem, csak a kisszék.
 Fiam, ki kalandos, regényes, mint atyja,
 a nagy mahagóni könyvszekrényt bújhatja.
 Kerülje a drámát, bölcséleti művet,
 mert a nehéz könyvek szétnyúvik a nyüvet.
 Lányom, aki szégyent szégyennel tetézett,
 s lezabipetézett,
 kint éljen eztán
 a szemétládában, kegyelemdeszkán!
 Végül az anyósom. – Megérdemli nagyon:
 rá a vadonatúj, szép csőbútort hagyom.

IRKAFIRKA EGY BIRKÁRÓL

Egy kényelmes birka unta,
 hogy nyomja az irhabunda.
 Úgy gondolta, hogy csak nyerhet,
 ha nem visel többé terhet.
 Éppen arra szállt pár moly, hát
 felkínálta loncsos bolyhát.
 – Gyertek, ti sok mafla, mind!
 Ez nem látott naftalint! –
 Szólt a molyné: Gyerünk, apjuk!
 Zabálhatunk tiszta gyapjút! –
 És mi történt a lustával?
 Tanulság lett, galuskával...

A PAPAGÁLY SZÓNOKLATA

Egy ritka bátor
 papagáj kitört a rácsos kalitkából.
 Kint magához intett
 néhány cinkét, pintyet,

hogy mint szabad szellem,
szónoklatot tartson a rabtartók ellen.
És mert gyakorlott lett régen a beszédben,
el is kezdte szépen,
a Nagy Igazságot rikoltva szét:
– Gyurrika széép!

VEREBESDI

Egy szürke kis veréb boldogságban úszott,
mikor meghallotta, ma jobb, mint egy tűzok.
Az állatok, mint a veréb,
erre-arra felfülelnek,
s ha az egész nem felel meg,
kicsipkedik az igazság nekik tetsző felét.

A RÓKA ÉS A HOLLÓ

(Téma és variációk)

Róka és a holló,
Megírta Aesopus
Mindannyiunk előtt ismerős ez opus.
Mégis elismétlem e témát pár szóval,
majd megtoldom néhány variációval.

A TÉMA

Fenn csücsült a holló a dús hársfa ágán,
csőrében jó nagy sajt, fogyasztásra várván.
Arra kószált búsan a ravaszdi róka,
ki nem jutott sajthoz fagyosszentek óta.
Hogy a fára nézett, elszállt komor kedve,
felujjongva tört fel mohó gyomornedve.
És szólt álnok bájjal: – Tollad ó be ékes,
hogy madárkirály légy, régen esedékes!
És a neved, „Holló”, oly olvadó-omló.
Csak hangod nyikorog, mint egy rozsdás olló. –
A dicséret szép szó, ámde a bírálat
már olyasvalami, mit ki nem bír állat.
Így hát a holló, hogy meggyőzze a dórét,
vad rikácsolással tátotta ki csőrét.
A sajtja lehullott, erre várt a róka.
ezúttal elnyerte tetszését a nóta.

ELSŐ VARIÁCIÓ

A róka szájában egy jó darab rokfort.
Megette a felét, de már az is sok volt.
Komoran ült ott fenn a holló a hársfán,
s megakadt a szeme mesebeli társán.
Nosza ő is rögtön ravaszkodni kezdett,
fondorkodott, tervelt, s az eredmény ez lett:
Ha ez nem ismeri Aesopus meséjét,
megadta a sors a sajtyszerzés esélyét.
És máris megszólalt, cifra ódon módon:
– Ó, rókám, ne hidd, hogy tán csak
gúnyolódom!
Királyi palástonál szebb vörhenyes bundád,
le is nyúzzák rólad, mielőtt megunnád,
mégis tekintélyed csorbítja a szégyen,
hogy hangod megcsuklik fenn a magas cé-ben.
Rókánk e sértésre tágra tátva száját,
cáfolatul tüstént üvöltött egy skálát.
De meg kell jegyeznem erről az esetről,
hogy a sajt a fára azért nem esett föl.

MÁSODIK VARIÁCIÓ

Fenn csücsült a holló,
falt sok pusztadórit,
annyi maradt mégis,
majd lehúzta csőrit.
Lent a rókánál egy jó nagy ementáli,
de már falánk gyomra kezdett ellenállni.
Hogy látta a hollót ez a megcsömörlött,
– Brr, még egy sajt! – morgott. – Vigye el az ördög!
– Hogy vagyunk? – szólt oda a holló ásítva,
s a sajtja lehullott a selymes pázsitra.
– Fúj, vidd el! – nyöszörgött undorral a róka,
s amit tett, azóta nevezték el róla.

HARMADIK VARIÁCIÓ

Éhesen gubbasztott hollónk a hárs ágán,
s töprengett az idők változandóságán.
Éppen arra kószált a bús, sovány róka.
Sajtlikat sem evett húshagyókedd óta.
Meglátva a hollót, könnyesen sóhajtott:
– Mit ér ravaszságom, ha neked sincs sajtod?
– Nincs – felelt a holló. – Rég nem ettem sajtot,
viszont dalolhatok, hogyha úgy óhajtod.

Tudom, kedvedre volt múltkor is az ének.
– Sajttal! – szólt a róka. – Így kell a fenének!...

NEGYEDIK VARIÁCIÓ

Fenn csücsült a holló a dús hársfa ágán.
Csőrében trappista hivalkodott sárgán.
Jött az éhes róka. Látta, hogy a helyzet
megegyezik azzal, mit Aesopus jelzett.
Szólt hát álnok bájjal: – Tollad ó be ékes,
hogy primadonna légy, régen esedékes!
És a neved! Hallga, hogy leng lágyan: holló!
Csak hangod nyikorog, mint egy rozsdás olló.
De hiába várta a ravaszdi róka,
hogy sajtesőt hullat majd a holló-nóta.
Mi volt eme nem várt, különleges, ritka,
szerény, józan, okos hallgatásnak titka?
Nem hajszolta dicsvágy? Sem nagyzási hóbort?
Nem!... Az igaz viszont, hogy fehér holló volt...

ÖTÖDIK VARIÁCIÓ

Fenn a hollócsőrben egy szép kicsi kvargli.
Gondolta a róka, jó lesz kicsikarni.
S bár az aesopusi helyzet elétárult,
csak felnézett szótlán, ácsorgott és bámult.
Bámult sóvár szemmel, csendben, pedig tudta,
ravasz hízelgéssel könnyen sajthoz jutna.
A holló csak várt, várt odafenn a hársfán,
szeme kérdőn függött mesebeli társán.
Mért hallgat a holló? Mért nem szól a róka,
holott más a szokás kétezer év óta?
A róka néma volt, a holló meg süket.
– Kérem elnézésüket...

TANULJ, TINÓ!

Egy tinó tanult, hogy ökör legyen.
Gyötörte agyát könyörtelen.
Mikor tudta már nagyjából,
hogy díszítőjelzője a „jámbor”,
megalkotta az ökörlét
három alaptételét.
Egy:
Ha doronggal vernek, az kegy.
Kettő:
Hogy szaporodj, azért lettél meddő.

Három:
A boldogság kulcsa a járom.
Így lett a legnagyobb ökör a világon.

DIZÓZIKÉK

DIZ-ÓZ SUTA SLÁGERE

Nekem már régóta tetszik egy bak,
bármilyen fapofa, fura alak.
Hiába mondják az okosabbak:
a szerelem vak,
a szerelem vak.

Tiltanak tőle, ez ingerel csak.
ő lesz az apja a gidáimnak!
Bár most egy fűrésszel él ez a bak.
A szerelem vak,
a szerelem vak.

Ha e sete-suta sztori
bosszant valakit,
hallgassa a kolostori
láma dalait.
Értelmet a slágerekben ugyan ki keres!
Ha a szerző bakot ló, épp attól sikeres.

VARJÚ NÓTA

Egy varjú nótát írt a dalosversenyre.
Rezgett faháncs-bogáncs, amikor elzengte:
– Elszáll a nyár, kár!
Lucskos ősz vár már.
Ha túl nagy a sár,
felszállok a fár'.
Nem okozott bajt a sor végén az úr,
ezt a dalt hozta ki győztesnek a zsűr'.

KAKUKKOLÓ

Mikor férjhez ment a könnyűvérű kakukk,
azt akarta, legyen szép kis lakuk,
és tojásaikat is költsék ki maguk.
Ültek is rajt', amíg elzsibbadt a faruk,
ki is kelt egy tucat – Szent Habakuk –
szarka.

TIGRISMAMA ALTATÓDALA

Aludj szépen, tente-tente,
kedves kölöktigrisem, te!
Ugrándoztál, szaladgáltál,
játszikáltál eleget,
csörgő csontot harapdáltál,
ráncigáltál beleket.
Csicsijja uuuuuu!

Aludj, édes, tente-tente,
szép véres a naplemente.
Dimbes-dombos liget mögött
üvöltget a sakálka.
Talált egy fél hideg dögöt,
meg is zibi-zabálta.
Csicsijja uuuuuu!

Álmodj ölést, tente-tente,
az istenke így teremte.
Májacskába, lépecskébe
vájd a mancsod, pancsikálj.
Vese-vese, szép vesécske,
fuss el véle, s hajcsikálj.
Csicsijja uuuuuu!

A LIBA HATTYÚDALA

A tömzsi, totyogó tavalyi ludat
cserbenhagyta csúful a józan öntudat.
Fennhordta a csőrét, s nyújtogatva nyakát,
Gyönyörű hattyúnak képzelte magát.

Társaitól búcsút sem vett, azt se mondta: „Gá!”
Kilépett a libasorból, s elment világgá.
A legelső pocsolyánál máris vízre szállt,
és hattyúi halálához egy dalt komponált:

Egy hattyúdalt, az egyetlen, a végsőt,
a halálhívó szent nagy éneket,
a fagyos lánggal kilobbanva égőt,
mely lebegve száll idő s tér felett.
A hattyúdalt, mit életen át érlelt
a méltóságos csönd, a némaság,
a hattyúdalt a vádat, s elégtételt,
a semmivé lett vágyak halk dalát!
Gyötrődött, töprengett a hattyúi lúd,

és költött is végül szép dalt, szomorút.
Mégvárta az alkonyt, úgy zendített rá,
Zengett a bús ének: „Gá-gá gá-gá-gá!”
Várta a szép elmúlást, a hattyúvégzetet,
várta, várta hajnalig, míg meg nem éhezett.
Gyakran sóhajt fel azóta, ha kint legelész:
– Gágogva élni könnyű – dalolva halni nehéz!

A DARVAK VÁNDORÚTJA

A költözők vándor V-je
éket vág a téli szélbe.
Így halad a célja felé a szárnyas csapat,
mert így írja elő azt a bölcs tapasztalat.
Ám egyszer csak megrövidül a V betű szára,
s néhány ifjonc összefog a rend megbontására.
– Más betűbe tömörülünk! A formásabb S-be! –
Elindultak, s nem jutottak estig egyenesbe.
Majd a fagyos éjszakába'
átcsaptak a Zébe. Kába,
és végül az önmagába visszatérő O-ba,
míg holtan hulltak a hóba.

MESE A SZÁMOLNI TUDÓ OROSZLÁNRRÓL

Szorongva
ment ki reggel Leó a porondra,
mert várta már
a goromba idomár,
hogyan tanszernek használva rút ostorát,
számolásra tanítsa az ostobát.
– Mondd meg, mennyi egy meg egy,
vagy ütlek, hogy meggebedj! –
De hiába pattogatott peckesen,
nem ment annak még az első lecke sem.
Szégyenében később szegény vadállat
feladott egy nehéz példát magának.
Megoldotta szépen aznap este még:
elosztotta négygel gonosz mesterét.

MÓKUSMESE

Dió-tetten ért egy kis
mókust a gazda.
Ketrecre ítélte, de
nem bántalmazta.

Majd meg is kedvelte
szegény rabfiókát,
s megetette vele
az összes dióját.
Mikor mind felfalta
a mohó mihaszna,
gazdánk egy nagy zsákkal
rohant a piacra.
Hogy elfogyott, bőven
hozott neki menten,
de fogva tartotta,
nehogy megint csenjen.
Őszig hét zsák diót
vett még a foglyának.
Ez is állatmese.
De melyik az állat?

TÜCSÖKDAL

– Ön művész?! – fitymálta a tücsköt a hangya.
– Hisz mint az ökörnyál, leng, lebeg a hangja.
Dalában nyoma sincs vérmes szenvedélynek,
sőt ha Ön szól, még az esti csend is mélyebb.
Mily csekély eszköztár, mily szűk formakészlet!
Csoda, hogy Ön mégis figyelemre késztet.
Szólt a tücsök halkán:
gondgyomláló dalban
épp ez a művészet.

FELEMÁSOK

A KENTAUR DILEMMÁJA

Elővette fiát Kentaurné asszon',
itt az ideje már, hogy pályát válasszon.
Szólt a kamasz hibrid:
– Rég rágódok ezen.
Ha kissé éhezem,
nagy Kutató lennék, Jeles Ember, Eszlény,
ha jól bezabálok, akkor meg tenyészmén.

SÁRKÁNYMESE

Egy hétfejű sárkánykölök csúnyán összevesztek.
Rájuk szólt az anyja, de ő nem maradtak vesztég.
Bár már egy sem emlékeztek, hogy min kapott össze,
végül leharapta egymást, önmagát is közte.
Ja, hogy hol itt a tanulság? Szájba rágom, tessék:
Minden fejtúltengés vége teljes fejletlenség.

GYÍKREGE

Szerette volna a gyík,
ha kitudódna:
ő a félelmetes bűsz
sárkány utóda.
Hogy sor ne kerüljön
kétkedő vitákra,
dúlt-fúlt, pofikáját
szörnyűre kitarva.
Aztán bizonyságul
mesékből idézett,
hogy váltak ebéddé
szüzek és vitézek,
miként mondott misét,
szagosat a püspök,
hogy egyházmegyéje
ne lehessen früstök.
Röhögte a szájast
szűz lúd, vitéz kácsa:
– Itt az ebéd! Kapj be,
te mafla pojáca! –
Hátrált a regélő

kínos zavarában,
erre már a légy is
felkuncogott bátran.
Ám nyomban megtudta
szegény saját kárán:
aki ennek bohóc,
lehet annak sárkány...

A BABONÁS FEKETE MACSKA

A fekete macska búsan bandukolt.
Nem csoda, hisz szegény csonkafarkú volt.
Tizenharmadikán, s persze pénteken
lett kunkori dísze ilyen éktelen.
Azért vesztett el abból egy darabkát,
mert az úton maga előtt szaladt át...

A HARKÁLY SZERENCSEJE

Harkály kopácsolta a fa vastag kérgét,
úgy találom-formán. Sikert nem remélt még.
Bizony néha az is kevés,
ha egy tucat lukat bevés,
mert mire az asztal terül,
a lakoma elmenekül.
De alig koppantott kettőt,
avagy hármat,
a szerencse hozta már
az aranytálat:
egy tudatlan féreg ült
a kéreg alatt,
s kikiáltott:
szabad!

A BŰNBÁNÓ ELEFÁNT

Az elefánt elmélázva
a tópartra kocogott,
és nem vette észre lent a
fűben a kis pocokot.
Szerencsére agyon mégsem
taposta,
csak az egyik lábikóját
egyengette laposra.
– Ej de bánt, ej de bánt!
– sopánkodott az elefánt.

– Hogy sajnállak,
szegényke!
Büntetésül te most tízszer
ráhághatsz az enyémmre!

MIÉRT VIHOG A HIÉNA?

Vicceket mondott vihogva néha
potyaleshelyén hülyén a hiéna.
Aztán epedve hült dögért,
csak üldögélt,
remélve, a jópofaság
segít megtölteni hasát.
Majd rákezdte újra, hogy a nagyvadak
jutalmul valamit mégiscsak hagyjanak.
Az epét, a belet oda is dobálták,
hogy fogja be végre a mocskos pofáját.
Ez idő óta
az idióta
undok kis állat
kiadja magát
humoristának...

A ZSIRÁF GŐGJE

A Nagyságos Zsiráf
fennhordta az orrát.
Társait lenézte, mint
kényúr a szolgát.
Külön kosztón élt fent,
lombot csemegézett,
Míg odalent mélán
legelt a személyzet.
A világ sok ilyen
csúf esetet ismer,
Így megy, ha magasra
kerül fel egy kis fej.

A CSODACSIGA

Egy csiga azt leste a magas buckáról,
hogy aki jégre megy, elhasal, bukdácsol.
Figyelte csak egyre, dideregve, fázva,
mert érdeklődését roppant felcsigázta.
Majd töprengve egy-két hetet,
alkotott egy elméletet:

– Talpon marad a síkoson,
ki csak araszolva oson.
És hogy bizonyítsa ezt az eszes tételt,
jégre ment, és estig csúszott is egy métert.
Látjátok! Nem esem! Csúszó csoda vagyok! –
szólt ki diadallal, aztán odafagyott.

A MACSKAFOGÓ EGÉR

(Műfordítás)

Egy jókora macskát fogott az egérke.
Nagy munka, nem mondom, de mégis megérte.
– Engedj el! – könyörgött a macska riadtan;
szegény jó szüleim aggódnak miattam. –
És bár a cirmosnak könnye is megeredt,
nem tudta meghatni a kevély egeret.
– Bekaplak! – ugrott rá az egér ordítva...
(eredetiből fordítva).

LEPKETÁNC

Mikor a hernyóból
lepke lett,
kérkedve
repkedett,
hogy fényben keringve
mind tovább
csillogtassa
hímporát.
A derék kutyának
képére mégis kiült
az utálat.
– Villogj csak fent,
te szép féreg;
nem lesz nagyobb
az értéked!
Hernyó maradsz,
bár fent keringsz.
Nem a szárny szab itt mértéket,
hanem a gerinc.

ÚJ STRUCCPOLITIKA

Egy strucc úgy vélte,

hogy különb társainál,
eltökélte tehát,
        hogy karriert csinál.
Hogy ezt gyorsan vigye véghez,
úgy döntött, hogy ellenzék lesz,
és mint egyszemélyes tábor
elszakad a gyáva struccpolitikától.
        Szembe is fordult
                a többivel dohogva,
        és onnét fúrta be
                fejét a homokba.

A SÉRTHETETLEN

        Fejéhez vagdosott minden csúfot, rosszat
a finnyás antilop a rinocérosznak:
        – Maga vaskos tuskó! Bamba, bárgyú, kába!
        Tévedésből került Noé bárkájába!
        Formátlan, ormóttan,
        iromba, goromba!
        Önmagánál rútabb, olyannyira ronda!
        Ó, bár rúghatnám jól faron,
        maga faragatlan barom!
        Böffent, mocskol, piszkít bárhol,
        s nem sül le a bőr a kérges pofájáról!
Pislogott a rinocérosz:
        – Bár tudnám, hogy mire céloz!...

A ROZMÁR DRÁMÁJA

        Pszichomonodrámát írt a rozmár.
Közege a sarki szórmés osztály,
témája a tömör
fehérség-csömör.
Hőse egy zord jegesmedve,
ki bundáját befestette,
hogy ezzel elérje,
csak a bőre alatt maradjon fehérje.
Hogy legyen a műnek valóságstalaja,
színhely: a Szahara.
        Ne ne vess korán!
        Holnap szerepelhet egy színház műsorán.

EGY KOS PÁRBESZÉDE A VISSZHANGGAL

        Egy kos szerette, ha szembe magasztalják,

ezért a visszhanggal nyalatta a talpát.

- Ki az, aki mindig okos!
- Kos!
- De sohasem tudálékos?
- Kos...
- Öltözéke választékos?
- Kos...
- A gyapja százszázalékos?
- Kos...
- Kurtán felelsz. Ez szándékos?
- Kuss!

SZARVASHIBA

Egy karvastag
agancsú szarvasnak
megtetszett egy feltűnő
szépségű ünő.
De mert széplélek volt,
önemésztő alkat,
úgy gondolta,
egyelőre hallgat,
s majd egyszer
szép hosszan
elbógi szerelmét
egy hősi eposzban,
Így nem a nyers erő,
hanem a költészet
lesz az, amiért az
ünő rá fölnézhet.
Itt követte el a hibát,
írt szonettet, elégiát,
s a lánykérést elődázta.
Kínban égve, könnyben ázva
nagy költővé érett.
De csak fejdíszéért kapott aranyérmet.

A KACSA NAPILAPJA

Egy kacsza, kit nem gátolt erkölcsi korlát,
vérbe mártva tollát,
epével dagasztott, könnyekkel erjesztett
rémhírektől nyüzsgő hírlapot szerkesztett.
Mint képzelt csatákba kiküldött riporter,
fajokat tiport el.
Éhínség, mészárlás
s még száz más

kiagyalt borzalom
tobzódva tombolt tizenkét oldalon.
Tűzvész vagy szerényebb
méretű merénylet,
naponként hatvan,
már nem kapott helyet, csak a viccrovatban.
Ezer vést eszelt ki, a hasára ütve.
Így lett napilapja a valóság tükre.

VÍZILÓ-SZÉPSÉG

A fertelmes kajla, kancsal vízikancát
Ostromló csődörök szinte megrohanták.
– Hogy van ez? – kérdezte a bölcs aligátor –,
hisz e némben tárlat a szépséghibákból.
Az ízlésetekkel bizonyára baj van,
mert ez torz példány az amúgy is rút fajban.
Szólt egy vén vízimén: Tudd meg, barátocskám,
hol a rútság szabály, ott legszebb az ocsmány.

SÍRFELIRATOK

ZEBRA:

Egy tévedés áldozata vagyok.
Az elefánt átkelt rajtam gyalog.

SEREGÉLY:

Elhunytam, mert ez idén
sörét nőtt a venyigén.
Szüretkor a puskák
rám szórták a mustját.

HANGYA:

Kinek járandója csak egy apró morzsa,
ne kapjon fel veknit, mert ez lesz a sorsa.

NERC:

Hogy lenyúztak, ó, én árva,
elvittek az operába!
Lógott ott még hód, nyest, menyét.
Ó, hogy utálok a zenét!

GÖDÉNY:

Ha volna sírkövem, megtudnád belőle,
azért nincs, mert azt is elittam előre.

EGY SÁSKA A HADBÓL:

Vajon én nyugszom itt, vagy egy másik sáska?
...Várnom kell az esti névsorolvasásra.

VAKOND:

Feltemettek. Azt se tudom, kicsodák.
Most felülről szagolom az ibolyát.

CERKÓF:

Azt hittem, hogy a kókusz még éretlen.
Tévedtem.

HÜLYE TYÚK:

Csábos voltam csitri jérce koromtól.
Az ércakas rám ugrott a toronyból.

GALAMB:

Dörgedelmes intelmemből tanulj, hogyha tudsz:
Az ágyúcső égnek mered, mégsem galambdúc.

LAJHÁR:

Lustább voltam én, mint mások.
Pihengettem. De ez már sok

EBIGRAMMÁK

EBIGRAMMA

Ebihalból nem lesz más, csak béka,
még ha
bálnává válni volna is szándéka.

TAVASZI MADÁRDAL

Tavaszt zengnek a madárcák.
Soha kedvesebb dalárdát!
Ám az egyik némán kushad.
Csak nem készül kritikusnak.

BÁLNABÁL

Az óriás bálna
maskarában ment el az álarcos bálba.
Ám nem kapott táncost az oktondi állat,
hiába öltözött szardíniának.

A PESSZIMISTA KESZEG

A lüke sügér rég egy kérdést feszeget:
miért pesszimisták az apró keszegek?
Végre választ adott rá a megkérdezett:
– Amíg be nem kaphat egy harcsát a keszeg,
borúlátó leszek.

TYÚK VAGY TOJÁS?

Rég gyötrődve kutatjuk,
hogyan a tojás volt-e előbb vagy a tyúk.
A tyúkot ez a gond sohasem bántotta,
csak az, mi lesz előbb: pörkölt vagy rántotta?

VESZÉLYES MESE

Csörtetve üldözte egy nagyvad a nyulat,

míg azt elnyelte egy hosszú kanyarulat,
a némán lapulva leskellő kobra
ott várt moccanatlan, mint önmaga szobra.
Így hát vedd alapul:
A nagy veszély csörtet, a még nagyobb lapul.

MÉHEK

Szorgalmukról döngicsélnek.
Mézesmázos öndicséret.

ÁLLATI JOGOK

Törvényről és jogról vijjogott a héja,
és ettől égnek állt a jérce taréja.
Mert tudta, hogy ebből származnak a bajok,
ez a törvény vérzik, és ez a jog sajog.

GÓLYA-VENDÉGSÉG

A szívélyes gólya mit vett a fejébe?
Meghívta a nyájas varangypárt ebédre.
Sőt továbbment - még a kicsik is jöhetnek!
De azt már nem mondta meg,
hogyan csak köretnek...

OKOZATOSAN

Elfut a verés elől
a gazda kuttyája.
Előle a rémült macska
felkészült a fára.
Ettől persze felrebbent a
faágról a veréb,
s az egésznek a muslica
itta meg a levét.

ROMÁNC

Zománclavórt sodort partra az áradat.
Bús románcot látott, ki később ráakadt.
Lágy domborulatán kamasznyi teknős ült,
És ragyogott szegény.
Azt hitte, megnősült.

SÜLETLEN TRÉFA

Az orrszarvú vastag pótszarvat növesztett,
s úgy vélte, tőle már a bölény is reszket.
Megduplázta erre szarvait a bölény,
hogy ne nyomassza az ellenséges fölény.
Most várná a poént,
ki éberem fülel.
Reméljük, nem sül el...

APRÓHIRDETÉS ROVATOT INDÍTOTTAK FÉRGEK ÉS ROVAROK

HÁZASSÁG

Undoknak mondott
szárnyvasúti poloska
férjhez menne
dízelmotorosra.

Feleséget keres komoly
szándékú moly.
Szekrény van.

Kis testi fogyatékos,
önhibáján kívül
– középén elvált giliszta,
hozzáilló házasfelet
keres.

Fába szorult féreg
társaság hiányában
ezúton keres férjet.
Harkályok kíméljenek!

Éjjeli pillangó
megismerkedne.
...Mindegy!...

ÁLLÁS

Péknél szabadult
csótány
elhelyezkedne
babapiskótán.

Felvesz kifutónak
bábokat és gubókat
Álca-szövetkezet

Iszappakolást vállalok.
Balatonalga.

Kaszkadőrnek menne
bátor mozibolha.
Lyukas alsókba is
beugorna.

LAKÁS

Korai cseresznyémet
elcserélném ropogósra.
Pondró. Utolsó posta.
Esetleg ráfizetek...

Vakolatban falbérleti
lakrést keres kisigényű
nyű.

INGATLAN

Eladó kápé –
szép fás karalábé.
Férgespuszta.

BÚTOR

Kombinált háló-ebédlő
Póknál.
Életfogytig jótáll.

JÁRMŰ

Új traktort cserélne
ökrös szekérré
bögöly.

Kullancs terepjárót
venne,
bőrülésbe is
belemenne.

KULTÚRA

Iskolába járna
hátrányos helyzetű
fejtetű.

Angolórákat ad
Rockfortban végzett
sajtkukac.
Jelentkezhet egyén
vagy kupac.

Táncsoportnak is
alkalmas százlábú
irtó siker ellenére fellép.

KEGYES

Férjhez menne
kimondottan csapnivaló
szúnyog.
Csípőben telt... volt.
Gyászolják lárvái.

HAT BETŰ ETŰD SZÍNIISKOLÁSOKNAK

KECSKÉRE KÁPOSZTÁT

Egy kecskére bíztak egy szép fej káposztát.
Nem nyúlt hozzá, nehogy a gazdái átkozzák.
Hogy küzdött magával, és mit tett legvégül,
elmondom kecskéül!

– Mekk!
Egyelek meg,
de remek
kerek!
Nem! Hess, becstelen kecskeszelleme!
Egyenes jelleme
benneteket elkergetnek!
Mekk!
De szerfelett kellene
keblemnek
e levelek.
Egyet lenyelek!
Nem! Rendesen legelek...
Mekk!
De eme repedezett fedeles levelek,
melyeket emberek nem esznek meg,
nekem teljesen megfelelnek,
ezeket nyelem le.
Belembe lemehetnek.
Mekk!
Ejnye! Erre eme beljebb elhelyezett levelek
lettek fedelek.
Ezek e melegben egyre epedeznek,
meg-megrepedeznek.
Nem tehetek egyebet,
egy rend levelet lenyelek.
Mekk!
De erre eme bentebb szerkesztett levelek
egyre feljebb keverednek,
rendre fedelek lesznek,
melyeket szemetesvederbe tesznek.
Erre teremtettek benneteket?
Mekk!
Elengedhetetlen meg kell ennem
e fejben lelt leveleket.
Le veletek!
Nyekk!
Te fej! Ne feledd: meg nem ettelek,
de megmentettelek!

Mekk!

NYÚLISKOLA

Erdőszélen nagy a móka, multság,
iskolába gyűlnek mind a nyulacskák.
A tanító ott középen az a nyúl,
kinek füle leghosszabbnak bizonyul.
Kezdi az oktatást egy fej káposztával,
Hallgatják is tátott szájjal.
– Az egymást tapasztó
táposztó
levelek képezte káposzta
letépett
levelein belül tapasztalt betétet,
mely a kopasztott káposzta törzse,
úgy hívják, hogy torzsa.
Ha most a torzsára
sorjába
visszatapasztjuk
a letépett táposztó káposztaleveleket,
a tapasztalt rendben,
akkor szakasztott, helyesen
fejesen
szerkesztett káposztát képeztünk.
Ez a lecke! Megértettük? – kérdezte a nyúlitanár.
Bólogattak a nebulók, hisz mindegyik unta már.
– Akkor rögtön feleltetek! –
Lapult a sok tapsifül,
füllentettek, dehogy értik,
és ez most mindjárt kisül!
– Nos felelj, te Nyuszi Gyuszi!
Állj két lábra, s vázold hát,
mi történik, ha ízekre
bontasz egy fej káposztát?
– Jóllakok! - felelte elképesztő képzetten
a kis káposzta-kopasztó ebugatta,
de a tanár megbuktatta.

SZAMÁRMESE

Csömörön élt az öreg dőre Göre Döme, annak volt egy csengeri csengős pörgeszőrű göndör csődöre.

De bármilyen pörgeszőrű göndör csődör volt Csömörön az öreg dőre Göre Döme csengeri csengős csődöre, nem szerzett neki virgonc, kenceficés kancát időre az örökkön ödöngő-lődörgő dőre öreg.

Így hát csurig csorgatta csöbörbe könnyeit és csúfos csődörcsődöt mondott az örökké ödöngő-lődörgő öreg dőre Göre Döme csengeri csengős

pörgeszűrű göndör csődöre.

Szomszédságban élt a fősvény Szemere, annak volt egy nőstény számara.

A számárnál szamarabb Szemere sem szerzett hamarabb számárfi számarat szomorú számara számára, ezért sok szemérmes számárkönny szemerkélt a számárnál szamarabb Szemere szomorú számara szemére.

Ámde mit csinált egy szép nap az örökkön ödöngő-lődörgő öreg dőre Göre Döme csengeri csengős pörgeszűrű göndör csődöre és a számárnál szamarabb Szemere szemérmes számárkönnyet szemerkélő szomorú számara?

Na mit csinált?

Öszvért!

A MOSZKITÓ-OPERA

Ott, hol a kásás
 nád, sás
 lepte lápra lépve
 süpped alább
 a láb,
 körös-körül
 borús köd ül,
 s éjszakára
 nyirkos pára
 száll a sárra,
 sárga gázba'
 hüledezve ül a hulló,
 borzong a borz és vipera,
 ott hallható a Moszkitó-opera.
 – Züm – zendít rá a kóros
 dalára a kórus.
 Aztán tovább érleli
 a vérbeli
 sikert egy tenor.
 Hangja a kórossal egybeforr.
 Először egy dúr-áriát,
 majd egy finom moll-áriát
 és végül egy maláriát
 ad elő.
 Mily szenvedély, vad erő!
 Hogy lázba hoz ez a mester,
 kísért, bárhogy hesseged el.
 Utána a tenyér csattan,
 és az izzó hangulatban,
 a vak, füledt éjszakákon
 felcsendül a Kinin-kánon.

A PÉK PÓKJA

Az apróka
pók-apóka,
s a porhanyó
potrohú
pókanyó,
a pékségben
a szennyezett
mennyezetre
nyálból való,
máló
hálót
font, –
Pont.
A kópé
póknép
pótlék-
hálókat eresztve
keresztbe
a pókasztal fölött,
hálóból ebédlőt kötött.
Félt a péppel pepecselő pék,
hogy odapök
a pók,
illetve a liszttel
hintett púpos pépre tisztel.
Ezért leseperte az apróka
pókpárt a padlóra.
Csattant a fapapucs –
Fuccs!
Így járt pórul a két pupák
pék
pók.
Pukk.

A TEVE FOHÁSZJA

Monoton
üget a süppedő homokon
a sivatag lova,
a tétova teve
tova.
Hátán rezegve
mozog a
rozoga
kúp

alakú púp.
A helyzete nem szerencsés.
Apró szemcsés
homokkal telve
a füle, a nyelve.
Sóvár szeme kutat
kutat.
Még öt-hat nap
kullog, baktat.
Az itató tava távol,
s oly rettentő messze még az oázis.
Erre utal az alábbi fohász is:
– Tevék ura!
Te tevél tevéné engem eleve,
Teveled nem ér fel tevefej tétova veleje.
Te terved veté a tevevedelő tavat tavaly távol,
de tévednél, vélvén,
vén híved neved feledve
elvetemedve vádol.
Nem! Vidd te tevelkem hovatovább tova,
mivel levet – vert vederbe
feltekerve – nem vedelve
lett betelve
a te tevéd szenvedelme.
Te nevedbe
legyen eme
neveletlen tevetetem
eltemetve!
S evezzevel ava teve
levelkévét kivilevelhevelteve.

UTÓSZÓ

A „Rímhányó” sohasem látta saját verseskötetét. Ebben ő is ludas egy kicsit. Szellemének legkedvesebb gyermekeit eredetileg nem olvasmánynak szánta azokban a legendásan sötét és viszontagságos ötvenes években, amikor megszületett. Akkoriban Romhányi József a magyar szórakoztató ipar egyik legjelentősebb alakjának számított. Volt ő igazgató a budapesti zenés színpadokból, varietékből összevont hatalmas intézmény élén, aztán felelt a szocialista népszórakoztatás színvonaláért a rádióban, az Országos Filharmóniánál, később még a televízióban is. A nagyközönség azonban mint kitűnő konferansziét szerette meg. (Olyan kitűnő versenytársak mellett, mint Kellér Dezső vagy Darvas Szilárd.) Pedig ő nem is improvizált minden alkalommal új szöveget, nem mesélt aktuális vicceket, csupán verseket mondott. Saját szerzeményeit, ennek a kötetnek alapdarabjait. Akkor még pár tucat rímes tanmeséből, nyelvi tréfából állt az egész repertoárja. Ám ezeket nem csupán a hahnizó színészek tanulták meg kívülről, hanem – velük együtt – a közönség jelentős része is. Szövegük kéziratban, indigóval gépelve terjedt az egész országban, sőt határainkon kívül is, hiszen hozzátartoztak az állandóan gyarapodó magyar emigráció nosztalgikus otthoni emlékeihez.

Mindebből a mi szempontunkból most csak annyi a lényeg, hogy maga a költő sokáig mereven elzárkózott összegyűjtött verseinek publikálásától. Igaz, korábban néhány humoros költeménye megjelent a koalíciós idők után szigorúan betiltott *Szabad Szájban* vagy a korábbi, önmagából később teljesen kifordult *Ludas Matyi*ban, ám aki ezekből nem őrzött meg saját használatra néhány példányt, később nehezen kapott engedélyt tanulmányozásukra a könyvtárak zárt részlegeiben, ahova a korszak egész sajtója került. Egyszóval a Romhányi-versek – ősi időkre emlékeztetően – szájhagyomány útján terjedtek. Szerzőjüknek csupán az volt a dolga, hogy időnként gyarapítsa, csiszolja és személyes fellépésekkel hitelesítse ezt a szájhagyományt.

A költők többnyire rossz versmondók. A versek ma már nem lantpengetéssel kísért énekszóra születnek, de megvan még mindig a belső dallamuk. Ezt szokták a gyakorlatlan poéták műveik felolvasásakor kifelé éreztetni. Romhányi József azonban a kivételek közé tartozott: utolérhetetlen tökélyel mondott verset. Kivételes zenei adottságaival pontosan tudta elválasztani a vers zenei és prózai elemeit. Amit mondott, úgy hangzott, mintha akkor találta volna ki, egy-egy fontos rím kimondásakor szinte ő is örült az ily módon formai alátámasztást nyert tartalmi igazságnak. Fellépései alkalmával rendszerint tomboló siker jutalmazta a minden apró részletében megtervezett produkciót.

Maga a verses konferálás is tudatos választás eredménye volt. Amikor Romhányi először kezdte az országot járni az akkor elképesztően népszerű esztrádműsorokkal, minden nyilvánosság előtt kimondott szót patikamérleglen kellett kimérni. Nemcsak azt írták elő, miről hallgassanak, hanem egyre gyarapodó listát kaptak arról, amiről feltétlenül beszélni kell – természetesen a párt szájíze szerint. Az a hatalom mindig, minden téren megkövetelte, hogy napi politikai aktualitásokkal is kiszolgálják azok, akik

megkapták tőle a nyilvánosság kevesek számára biztosított lehetőségét.

Állatverseivel Romhányi József lényegében megkerülte ezt a feladatot. Nem beszélt sem kulákról, sem fusiról, sem lógósról, sem az imperialistákról meg a békeharcról, amelyet addig kell folytatni, amíg kő kövön nem marad. Örök emberi igazságokról beszélt egy ősi tradíció szabályait követve, és nyelvi akrobatikával hitelesítette mondandóját. Így aztán a közönség egyszerre értékelte azt, amit hallott tőle, és azt, amit nem. Mint a költői nyelv artistája tartotta elképzelhetetlennek, hogy konferanszié szövegeit kinyomtatva árulják, őt magát kiiktatva ebből a folyamatból. Hiszen ez esetben ő már nem konferanszié, hanem verseket mondó színész. És bár nyugodtan vállalhatta volna az összehasonlítást a vele együtt fellépő kiváló művészekkel, ő nem így gondolta, nagyon utálta az amatőr dolgokat, magának soha sem engedett volna meg egy ilyen hobbiszerű átruccanást.

A hatvanas években aztán búcsút mondott a színpadnak. Ha néha vállalt is egy-egy fellépést, akkor sem konferált, már csak saját műveit adta elő, amikor ő volt műsoron. Ekkor vált először időszerűvé verseinek kiadása. Lelkes barátok válogatták vele együtt össze a tervezett kötetbe való költeményeket, és vitték el a Magvető Kiadóhoz. A találkozás végeredménye: katasztrofális félreértés. A lektorok értő szemmel (nem füllel!) végigolvasták a benyújtott anyagot. Hozzáérték a korizlés irodalmi paramétereire, végül megnézték a szerző helyét a hivatalos költői ranglistán. Osztottak, szoroztak, és végül megszületett a döntés: kétezeregynéháyszáz példányban kijöhet. Ez mai ésszel érthetetlen. Ha már megjelenhet valami, miért nem csinálnak üzletet belőle? A Rímhányó akkoriban már évek óta sztár volt. A nevével – színvonalától függetlenül – bármit el lehetett volna adni. Éppen ez idő tájt idézgette az egész ország *Frédi és Béni, a két kőkorszaki szaki* furcsa rimes prózában elhangzó mondatait. A hallgatókban, olvasókban, nézőkben sikerszámokhoz szokott szerző személyes sértésnek fogta fel a kiadó ajánlatát, és hazavitte a kéziratát. Nem sok hiányzott ahhoz, hogy ez a könyv – pláne jelenlegi terjedelmében – sohase lásson napvilágot.

Nem a szerző pályaképét kívánom megrajzolni, csupán ennek a kötetnek vagyok a krónikása. Mégis hozzátartozik a képhez, hogy Romhányi József a nagyközönség azon kedvencei közé tartozott, akiket nem kényeztetett el az Aczél György által irányított kultúrpolitika. Ennek aligha lehettek direkt politikai okai. Romhányit huszonévesen nevezték ki „főszínházigazgatónak”. Két évtizednyi – különböző posztokon betöltött – vezetői szolgálat után – egészségét féltve – ő menekült vissza íróasztala mellé. Ugyanakkor a hivatalos művészi elismeréseket kíméletlenül megvonták tőle. Annyira népszerű volt, hogy ez fel se tűnt. Befolyásos barátai is már csak a halálos ágya mellett döbbsentek rá arra, hogy ő azokat a díjakat, kitüntetések sem kapta meg, amelyek a szórakoztatás hozzá képest névtelen iparosainak is kijártak. Kárpótlásképpen sebtében odaítélt *Érdemes művészi* címét már nem tudta átvenni, de legalább tudomást szerzett róla, épp úgy, mint a – mások által reménytelen fordítói feladatnak minősített, és épp ezért hozzá került – *Macskák* sikeréről.

Ebben az igazságtalan háborúban Romhányi egyébként jó partnere volt ellenfeleinek. Szerette azt terjeszteni magáról, hogy őt nem érdeklik a plecsnik, ambícióit tökéletesen kielégíti közönségének szeretete. Utolsó

heteinek kevésbé kontrollált jelzéseiből vált egyértelművé, mennyire bántotta minden jogtalanak érzett mellőztetés. Nem igazán értette, csak érezte, hogy ellenségeinek indulatai lényegében burkolt elismerést takarnak. Aczél irodalmi fülbesúgói nem véletlenül áztatták el gazdájuk előtt pont a szegény Rímhányót. A könnyű műfaj többi sztárja egyáltalán nem izgatta őket. Ezek szerintük nem verseket írtak, legfeljebb rigmusokat, dalszövegeket. Óvatos álszerénységből ugyan maga Romhányi sem nevezte soha költőnek magát. Ő versíró, mondta bele a kamerába, amikor Vitray Tamás faggatta az *Ötszemközt* híres sorozatában. Ám a nagyközönség másféle mércével mért ezekben a kérdésekben. Sokan voltak, akik Romhányit szerették, halhatatlannak kikiáltott kortársainak egy részéről viszont tudomást sem vettek. A sikerrel rendszerint az a baj, hogy nem lehet letagadni, legfeljebb félremagyarázni. Rá lehet kenni például a tömegek éretlenségére. Ez esetben azonban ez sem olyan egyszerű. Minden verhallással megáldott fülű literátor érezhette, hogy ez az ő ranglistáikra fel nem iratkozott outsider bizonyos szempontokból legalább annyit tud a költői nyelv titkaiból, mint a legnagyobbak közül is kevesen. És ez elsősorban nem is a – műfaji okokból összehasonlíthatatlan – versekből derül ki. Romhányi nagyon sokat fordított is. Főleg énekelhető szövegeket a hálás művészek nagy öröme. Kevesen tudják, hogy mennyi műgonddal készültek fordításai. Például aki venné a fáradságot és egybevetné Eliot macskaverseinek fordításait a musical változat szövegével, az könnyen elcsodálkozhatna. Webber musicaljének librettistái ugyan egy kicsit átigazították a nagy költő verseit, de ahol megegyezések vannak, ott Romhányi zenére készült magyar szövege olvasva is állja a versenyt az eredeti költemények fordításaival. Pedig annak szerzői között olyan vitathatatlan formaművészek vannak, mint Nemes Nagy Ágnes vagy Weöres Sándor.

Az már csak tovább árnyalja ezt a képet, hogy Romhányi József a könnyű műfaj különböző érdekszövetségeiben sem találta meg a helyét. Közhelyként mondogatták, hogy számos műfajban ő a legjobb, de a jól fizető munkákat nem ő kapta. Sokszor láthattuk nevét színlapokon más fordító-versíró kolléga társaságában. Ilyenkor az történt, hogy a színház rájött, hogy bukásgyanús szöveget sóztak rá, ezért hívták az utolsó pillanatban őt, a megbízható mentőangyalt. A *Macskákra*, is más volt a jelölt, állítólag az első számú esélyes fanyalgott, hogy ebben a cselekmény nélküli vers-revűben nincs benne a siker. Vagyis rengeteget kell dolgozni kevés jogdíjért. Adják oda Jóskának! Sokat lehetne mesélni erről is egy Romhányi-monográfiában, de mindez túlságosan periférikus téma a verskötet szempontjából.

A *Szamárfül* története is az emberi (ráadásul botfűlű) számárság krónikájának egyik fejezete. A nyolcvanas évek elején a könyvszakmát is meglegyintette a változások szele. A Móra Kiadónak hirtelen pénzre lett volna szüksége. Ekkor merült fel egy vitathatatlanul sikeresnek ígérkező Romhányi verseskötet kiadásának ötlete. A rossz emlékek miatt a szerző nehezen állt kötélnek. A kiadót képviselve elmagyaráztam neki, hogy a Magvető esetében is rosszul döntött. Akkori honoráriumából könnyedén megvehette volna az első kiadás példányainak felét. Így nem kellett volna ócska írógépén újra és újra lepötyögtetnie verseit, ha egy-egy nagymama vagy egy szavalóversenyre készülő kiskatona könyörgő levelet küldött

hozzá. Őt az egész rendszer feldühítette. Az ő könyvére ne fizessen rá senki! Végül azonban megbékélt első verseskötetének gondolatával, sőt új verseket írt, hogy gazdagítsa a tematikát. (*Sírfeliratok, Körkérdések kutyákhoz, Apróhirdetés rovat...* stb.) Ekkor azonban újabb váratlan akadályok tették bizonytalanra a versek megjelenését. A kiadó igazgatójának valójában nem a versekkel volt baja, hanem a kötetet tervbe vevő szerkesztőség vezetőjével, Janikovszky Évával. A *Szamárfülből* bűnjel lett, a bűnös főszerkesztő átmenetileg távozni kényszerült a kiadótól.

Aztán minden elrendeződött. Romhányi József összegyűjthette kiadásra érdemesnek tartott verseit, kötetet formálhatott belőlük, de már egy korrektúrát sem láthatott a megjelenés előtt álló kötetből. A könyveknek megvan a sorsuk, szerzőiknek úgyszintén. A *Szamárfül* szerzője halála után fél évvel jelent meg először. Aztán élte saját életét. Egykori – titkos – szerkesztője egyszer egy határátkelőben várakozott. Öten voltunk a kocsiban, öt különböző generációt képviseltünk. Unaloműzés céljából verseket mondtunk egymásnak. Ekkor derült ki, hogy a *Szamárfülből* legalább egyet mindenki tudott kívülről. Költőjük ekkor már két évtizede nem volt az élők sorában. Az ilyesmit komolyabb műfajokban halhatatlanságnak szokták nevezni. A könnyű műfaj örökzöldekről beszél. A lényeg tulajdonképpen független az elnevezéstől. Vannak szellemi termékek, amelyek túlélnek alkotójukat. Akkor is, ha nevükhöz kötjük ezeket, akkor is, ha nem. Mézga Aladár, Bubó doktor mondásai: az „egy forintért megmondom” vagy az „egy műtétnél az is számottevő eredmény, ha az orvos életben marad”, épp úgy mindennapos kommunikációnk részévé vált, mint a „minden szinten szinte minden” reklámszlogen. A *Szamárfül* nem utolsósorban egy ilyen szlogengyűjtemény. Ezért is elnyúlhatatlannak az érdemei.

Ezúttal azonban az olvasó nem az eredeti kötetet, hanem annak kibővített változatát veheti kézbe. A *Nagy számárfül* címe azt sugallja, hogy az új kiadásban benne van a korábbi kötet teljes anyaga. Ezt fejtük meg egy előzékkel. A cikluscím még a szerzőtől való. Ő gyűjtögette *Iffonci versek* címszó alatt zsengéit. Nagyon rossz gazdája volt saját hagyatékának. Mindig csak a soron következő feladat érdekelt, legtöbbször másokra bízta az archiválást. Amikor például az évek során már több szövegváltozatban közkézen forgó *Focimeccs* hiteles variációjáról faggattam, nem tudott állást foglalni, ezt a versét már elfelejtette, ha egyszer „emberversek” műfajban állít össze kötetet, akkor előkeresi a régit, vagy újra írja.

Sajnos, ebbe a második kötetbe már bele sem tudott kezdeni. Hogy az *Iffonci versek* dossziéja hogyan lett mégis tele, annak meglehetősen romantikus története van. Az első – mindmáig élvezettel olvasható – rigmusokat még az egykori ciszterci diák írta. Abban az időben sokat remélt az élettől: nagy költő akart lenni és nagy középcsatár. Ez is jellemző. Vágyott a dicsőségre, de olyan téren, ahol nem távolról csodálják, hanem megölelik vagy hátba vágják szurkolói. A hátbavágás szó szerint értendő. Az első versek órák alatt íródtak, szünetben kerültek felolvasásra. Ha tetszést arattak, szerzőjüket lelkesen elpüfölték a hallgatók. Ha nem verték elég intenzitással, a költő lelkét kétségek gyötörték, hogy ezúttal nem sikerült igazi műremeket létrehozni. Érettségi után Romhányi püfölve lelkesedő barátok híján is írt tovább. Közben zenei pályára készült. Egy ifjúkori baleset

után rosszul összeforrt ujjával brácsázott és énekelt, ebből szerzett végül diplomát. Aztán kiment a frontra, hadifogságba került. Ott az idegen nyelvű közegben elsősorban zenész lett, hiszen a Cseh Filharmonikusok egykori világhírű zenekarának néhány – német katonaként fogságba esett – tagja lágerzenekart alapított, amely rendszeresen fellépett orosz közönség előtt is. A zenészek különböző kiváltságokat élveztek, például gyakran osztották be őket konyhai szolgálatra. (Ezt örökíti meg a kötet egyik újonnan beválogatott verse.)

Aztán hazajön a fogságból a huszonöt éves fiatalember, és megpróbál megélni valamiből. Többek között a verseit is eladja különféle újságoknak. Mivel igény van rájuk, újakat is ír. Ám ez csak afféle mellékkereset. Megélhetéssé akkor válik, amikor az egykori ciszterci diáktárs, Várkonyi Zoltán beszerzezi őt a kor divatos haknibrigádjainak valamelyikébe. Akkoriban nem volt televízió, a múlt és a jelen borzalmaitól megviselt emberek viszont nagyon vágytak egy kis szórakozásra. Színházakban, különböző éttermek, szórakozóhelyek pódiumain állandóan vidám műsorokat láthatott a közönség. Hogy kifizetődő legyen, ugyanazok a művészek fordultak meg egy éjszaka alatt tíz-tizenkét helyen. Az ilyen Romhányi Jóska-féle kezdők valamelyik állomáson vártak a fellépésre. Ha a soron következő sztár késett, akkor beugrottak a helyére. Egyszer órá is sor került. A közönség aznap kegyes volt, a nyakigláb fiatalembert akkor sem akarták leengedni a színről, amikor az időközben befutott nevezetesség már ingerülten topogott a színpalak mögött. Ettől kezdve került Romhányi a szórakoztató iparba, alakította ki saját személyes imázsát és ehhez illő költői műfaját. Teljes mértékig elmondásra szánta verseit, fellépésként csiszolgatta a bennük elhelyezett poénokat. És ezzel eljutottunk kiindulópontunkhoz. Most már csak a *Szamárfület Nagy számárfüllé* növelő *Ifjonci versekről* kell ejtenünk néhány szót.

A fiatalember életébe ekkor érkezett el az első nagy szerelem. A lány gyönyörű volt, szóke, és táncolni tanult. A fiú mindenáron meg akarta hódítani, ezért – többek között – neki ajándékozta addigi verseinek aránylag elég terjedelmes gyűjteményét is. A lány hamarosan szüleivel együtt kivándorolt. Meg sem állt Venezueláig, aztán bekóborolva a fél világot kikötött Milánóban, ahol ma is él. Tőle kerültek hozzánk Romhányi József fiataalkori versei.

Egy verseskötet nem kegyeleti elvek alapján készül. Az anyag legnagyobb része messze elmarad az érett költő által kiválasztott és újra meg újra csiszogatott művek színvonalától. Azonban találtunk néhány olyan írást, amely – mulatságos volta mellett – megdöbbentő hűséggel elevenít fel egy letűnt korszakot. Vannak közöttük a legjobbakkal vetekedő ma is aktuális gyöngyszemek (*Focimeccs*) és vannak briliáns szociográfiai rajzolatok (*Divatkereskedés*). Mindent egybevetve nagyon sajnáltuk volna, ha ezekből nem adunk legalább ízelítőt Romhányi József hűségesen kitartó olvasóinak. Egyikük-másikuk bizonyára tetszést fog aratni. Ilyenkor sohase feledjük gondolatban hátba vágni a fényes jövőről álmodozó költőt és középcepatárt!

R B.

SZAMÁRFÜL

Tudtam! Amikor pedzették, kéne egy jegyzet még, egy úgynevezett fül, tudtam, hogy ezt rám lőcsölik kíméletlenül. Ami felesleges, IÁbavaló, azt elrúgja magától a ló, megbízzák véle hát a szellemileg visszamaradt szamarat.

Mert mi a fül? Egy hasáb csacsukaság, csenevésszé összeaszalt esszé olvasótoborzó tartalmi torzó. (Az szól mellette, hogy csak az olvassa, aki már megvette.) A fül feltétlenül előlegezett közvélemény-keresztmetszet. Hogy tetszett, megtudhatod belőle, ha elolvasod előre. Vagy futólag utólag, így arra késztet, hogy amit elméd már félig megemésztett, kérődzd fel akarva, nem akarva, mint egy kiló silót a marha.

Ám mit sem tehetek ellene, állatmeséinket ajánlanom kellene, remélve, hogy meglelik itt-ott benne az emberit.

Hopp! Megvan! Bár talán más, nem ajánlás, inkább kajánnak tűnő ajánlat:

Ha úgy találják, hogy e mű egyértelműen kétértelmű, s az egyiket nemükre vérig sértőnek vélik, tegyenek úgy, mintha nem értenék.

Szamárfülnek ennyi elég.

Romhányi József

Nyomta a Kinizsi Nyomda Kft., Debrecen
Felelős vezető Bördős János igazgató
Megjelent 9,2 (A/5) ív terjedelemben

<u>KÁKA TÖVÉN.....</u>	
<u>IFJONCI VERSEK.....</u>	
<u>FOCIMECCS.....</u>	
<u>LÓVERSENY.....</u>	
<u>VILLAMOSON.....</u>	
<u>ÁLLATKERTI LÁTOGATÁS.....</u>	
<u>DIVATKERESKEDÉS.....</u>	
<u>TENYÉRJÓSNÁL.....</u>	
<u>SZOMORÚ ESŐBEN.....</u>	
<u>HOGYHA NAP VOLNÉK.....</u>	
<u>ÁSÓ-KAPA.....</u>	
<u>AMIKOR SZAKÁCS VOLTAM A FOGSÁGBAN.....</u>	
<u>EZ OPUSZ?.....</u>	
<u>A BÖLCS BAGOLY.....</u>	
<u>MEDVE-TANKÖLTEMÉNY.....</u>	
<u>A RÁK HALADÁSA.....</u>	
<u>A NAGYRALÁTÓ GÖRÉNY.....</u>	
<u>EGY KÖLTŐI VÉNÁTÓL JÓL BECSÍPETT BOLHA ÖNÉLETRAJZ- REGÉNYÉT NEKEM MONDTA TOLLBA.....</u>	
<u>AZ ÖRDÖGHÍVÓ KROKODIL.....</u>	
<u>PARAINESIS, MELYET EGY LÉGY INTÉZ LEENDŐ FIÁHOZ.....</u>	
<u>A MAJOM BÚCSÚBESZÉDE TÁRSAIHOZ EMBERRE VÁLÁSA ALKALMÁBÓL.....</u>	
<u>MARHALEVÉL.....</u>	
<u>INTERJÚ A FARKASSAL, AKI ÁLLÍTÓLAG MEGETTE PIROSKÁT.....</u>	
<u>KÖRKÉRDÉS KUTYÁKHOZ: MIÉRT UGATJÁK A TELIHOLDAT?.....</u>	
<u>KUKAC-SORS.....</u>	
<u>BORZ.....</u>	
<u>DISZNÓ-VERS.....</u>	
<u>HAL-DAL.....</u>	
<u>EGY BOLDOGTALAN SÜN PANASZAI A HALOVÁNY HOLDNÁL.....</u>	
<u>KANSZONETT.....</u>	
<u>EGY SZÚ VÉGRENDELETE.....</u>	
<u>IRKAFIRKA EGY BIRKÁRÓL.....</u>	
<u>A PAPAGÁLY SZÓNOKLATA.....</u>	
<u>VEREBESDI.....</u>	
<u>A RÓKA ÉS A HOLLÓ.....</u>	
<u>TANULJ, TINÓ!.....</u>	
<u>DIZŐZIKÉK.....</u>	
<u>DIZ-ÓZ SUTA SLÁGERE.....</u>	
<u>VARIJÚ NÓTA.....</u>	
<u>KAKUKKOLÓ.....</u>	
<u>TIGRISMAMA ALTATÓDALA.....</u>	
<u>A LIBA HATTYÚDALA.....</u>	
<u>A DARVAK VÁNDORÚTJA.....</u>	
<u>MESE A SZÁMOLNI TUDÓ OROSLÁN RÓL.....</u>	
<u>MÓKUSMESE.....</u>	
<u>TÜCSÖKDAL.....</u>	
<u>FELEMÁSOK.....</u>	

<u>A KENTAUR DILEMMÁJA.....</u>
<u>SÁRKÁNYMESE.....</u>
<u>GYÍKREGE.....</u>
<u>A BABONÁS FEKETE MACSKA.....</u>
<u>A HARKÁLY SZERENCSEJE.....</u>
<u>A BŰNBÁNÓ ELEFÁNT.....</u>
<u>MIÉRT VIHOG A HIÉNA?.....</u>
<u>A ZSIRÁF GŐGJE.....</u>
<u>A CSODACSIGA.....</u>
<u>A MACSKAFOGÓ EGÉR.....</u>
<u>LEPKETÁNC.....</u>
<u>ÚJ STRUCCPOLITIKA.....</u>
<u>A SÉRTHETETLEN.....</u>
<u>A ROZMÁR DRÁMÁJA.....</u>
<u>EGY KOS PÁRBESZÉDE A VISSZHANGGAL.....</u>
<u>SZARVASHIBA.....</u>
<u>A KACSA NAPILAPJA.....</u>
<u>VÍZILÓ-SZÉPSÉG.....</u>
<u>SÍRFELIRATOK.....</u>
<u>ZEBRA:.....</u>
<u>SEREGÉLY:.....</u>
<u>HANGYA:.....</u>
<u>NERC:.....</u>
<u>GÖDÉNY:.....</u>
<u>EGY SÁSKA A HADBÓL:.....</u>
<u>VAKOND:.....</u>
<u>CERKÓF:.....</u>
<u>HÜLYE TYÚK:.....</u>
<u>GALAMB:.....</u>
<u>LAJHÁR:.....</u>
<u>EBIGRAMMÁK.....</u>
<u>EBIGRAMMA.....</u>
<u>TAVASZI MADÁRDAL.....</u>
<u>BÁLNABÁL.....</u>
<u>A PESSZIMISTA KESZEG.....</u>
<u>TYÚK VAGY TOJÁS?.....</u>
<u>VESZÉLYES MESE.....</u>
<u>MÉHEK.....</u>
<u>ÁLLATI JOGOK.....</u>
<u>GÓLYA-VENDÉGSÉG.....</u>
<u>OKOZATOSAN.....</u>
<u>ROMÁNC.....</u>
<u>SÜLETLEN TRÉFA.....</u>
<u>APRÓHIRDETÉS ROVATOT INDÍTOTTAK FÉRGEK ÉS ROVAROK.....</u>
<u>HAT BETŰ ETŰD SZÍNIISKOLÁSOKNAK.....</u>
<u>NYÚLISKOLA.....</u>
<u>SZAMÁRMESE.....</u>
<u>A MOSZKITÓ-OPERA.....</u>
<u>A PÉK PÓKJA.....</u>

<u>A TEVE FOHÁSA.....</u>
<u>UTÓSZÓ.....</u>
<u>SZAMÁRFÜL.....</u>